

Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE GLIWICKIM
ZA ROK 2011**

POWIATOWY RAPORT ROCZNY

II/P/2011

CZĘŚĆ II

Gliwice 2012

*Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych
dozwolone wyłącznie z podaniem źródła*

Opracowanie: © Andrzej Kasperek

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Edukacja	5
II. Kształcenie a zawody deficytowe i nadwyżkowe	7
III. Prognoza	11
IV. Wnioski	12
Załączniki	13
Załącznik nr 1. T-II/P-4.1. Absolwenci zarejestrowani w PUP w powiecie gliwickim według szkół i zawodów w roku 2011 oraz przewidywani absolwenci w roku 2012.	
Załącznik nr 2. T-II/P-4.2. Struktura zawodowa absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów w powiecie gliwickim w latach 2011 i 2012.	

WSTĘP

Raport „*Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie gliwickim w 2011*” składa się z dwóch części. W części I (patrz: *Powiatowy raport roczny II/P/2011 - część I*), omówione zostały ogólne założenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, metodologia prowadzonych badań i podstawowe definicje. W oparciu o wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z załącznika 3 – „*Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2011 rok*” i załącznika 2 – „*Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za 2011 rok*” do sprawozdania MPiPS-01, przeprowadzona została analiza zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych, ofert pracy oraz zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2011.

Część II (prognostyczna), obejmuje analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o dane dotyczące liczby absolwentów szkół w roku szkolnym 2010/2011 oraz ich prognozowanej liczby w roku szkolnym 2011/2012.

Podstawowe definicje¹

- **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.
- **zawód deficytowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód nadwyżkowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód wykazujący równowagę (zrównoważony)**, to zawód, dla którego liczba ofert pracy równoważy liczbę osób poszukujących pracy.

Źródła informacji

Źródłem informacji do opracowania Części II RAPORTU – II/P/2011 są:

- Wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN dotyczące liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2010/11 oraz ich przewidywanej liczby w roku szkolnym 2011/12 (uzyskane w lipcu 2012 r.).
- Raporty powiatowe z lat 2005-2011.

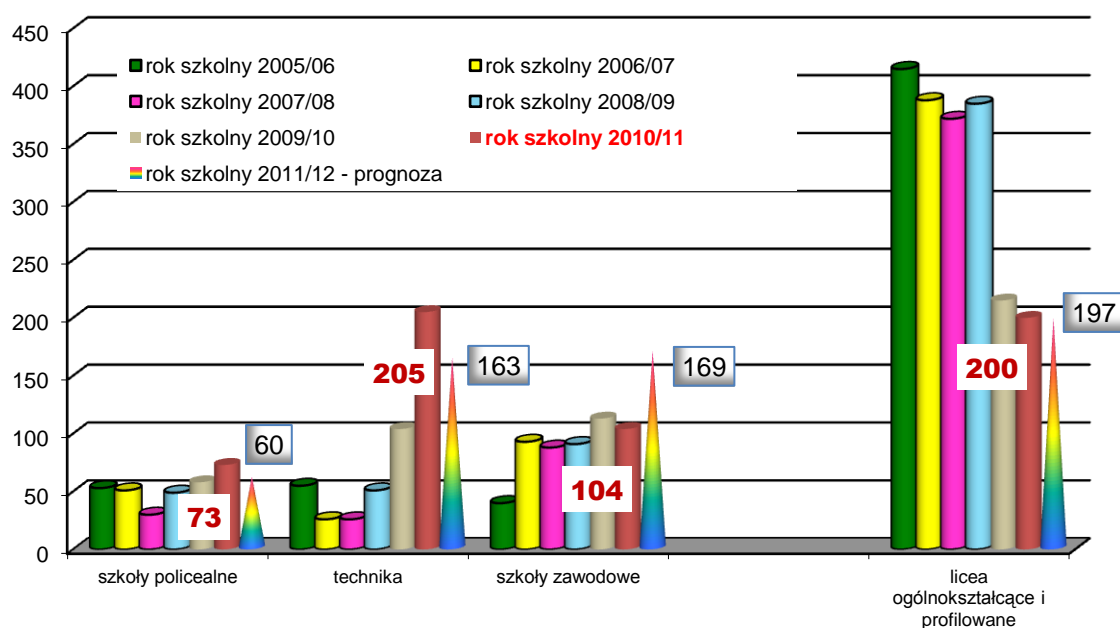
¹ Patrz: „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, 2005

I. EDUKACJA

W powiecie gliwickim zmienia się struktura kształcenia. Wzrasta odsetek uczniów kształconych w szkolnictwie zawodowym. Stanowili oni w roku szkolnym 2010/2011 ponad ¾ ogółu absolwentów, natomiast absolwenci liceów ogólnokształcących – niedających wykształcenia zawodowego – stanowili już tylko 34% (w roku poprzednim 44%) ogólnej liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (patrz Wykresy 1 i 2).

Wykres 1.

Liczba absolwentów kształcenia zawodowego i ogólnego w powiecie gliwickim w latach 2005/06 - 2011/12

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

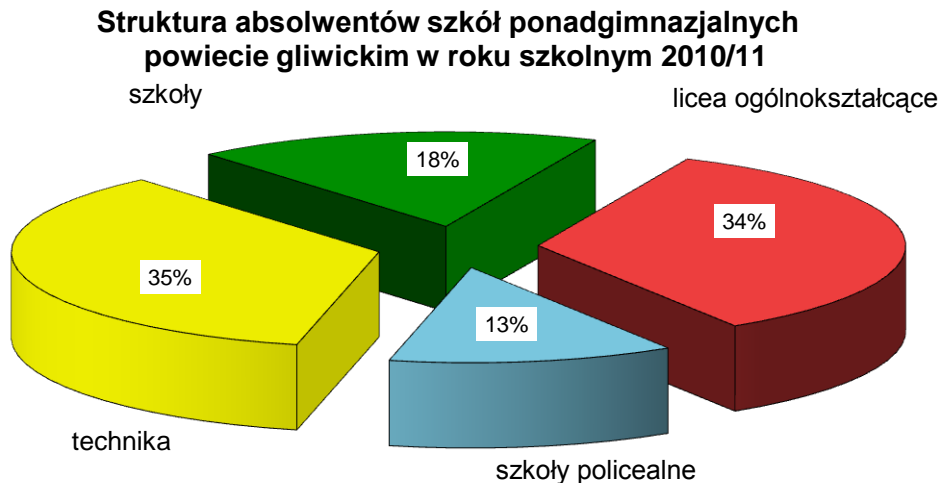
Kierunki kształcenia i zawody kształcone w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2010/11 ²:

1. **Licea ogólnokształcące** (7 w tym dwa dla dorosłych),
2. **Technika** (4 w tym jedno uzupełniające dla dorosłych - niepubliczne³):
 - technik architektury krajobrazu
 - technik ekonomista
 - technik elektryk
 - technik górnictwa podziemnego
 - technik obsługi turystycznej
 - technik handlowiec
 - technik informatyk
 - technik mechanik
 - technik agrobiznesu
 - technik spedytor

² Na podstawie danych przesłanych z systemu informacji oświatowej MEN dotyczących absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

³ niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej

Wykres 2.

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

3. Szkoły policealne (2 – obydwie niepubliczne⁴):

- technik górnictwa podziemnego

4. Szkoły zasadnicze zawodowe (4 w tym jedna dla dorosłych – niepubliczna⁴)

– blacharz samochodowy	– cukiernik
– elektromechanik pojazdów samochodowych	– fotograf
– elektryk	– fryzjer
– górnik eksploatacji podziemnej	– malarz – tapeciarz
– kucharz małej gastronomii	– murarz
– lakiernik	– piekarz
– mechanik pojazdów samochodowych	– posadzkarz
– mechanik - monter maszyn i urządzeń	– rzeźnik wędliniarz
– monter - elektronik	– sprzedawca
– monter instalacji i urządzeń sanitarnych	– stolarz
– technolog robót wykończeniowych w budownictwie	– ślusarz

Wszystkie szkoły znajdują się w Knurowie lub Pyskowicach.

⁴ niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej

II. KSZTAŁCENIE A ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE

W szkolnictwie zawodowym powiatu gliwickiego w dalszym ciągu dominuje kształcenie w zawodach generujących bezrobocie - **72%** kształconych zawodów, to zawody nadwyżkowe (66% ogółu absolwentów) (patrz *Tabele 1, 2, 5 i 6*).

Tabela 1. Liczba kształconych zawodów w powiecie gliwickim z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w roku 2011*

kształcone zawody	liczba kierunków kształcenia			
	ogółem	zawody deficytowe	zawody równoważne	zawody nadwyżkowe
techniczne	10	1	2	7
zasadnicze zawodowe	22	1	5	16
razem zawodów	32	2	7	23
licealne**	1	-	-	1

* wg Klasyfikacji Zawodów i Specjalności

** kształcenie ogólnokształcące - niedające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN oraz PUP w Gliwicach (system komputerowy SYRIUSZ)

Niektóre z tych zawodów stale deformują rynek pracy. Wśród 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów, znalazło się aż 10, które są aktualnie kształcone w szkołach powiatu gliwickiego: *technik ekonomista – 331403, technik elektryk – 311303, technik informatyk – 351203, technik mechanik – 311504, fryzjer – 514101, górnik eksploatacji podziemnej – 811101, kucharz małej gastronomii – 512002, mechanik pojazdów samochodowych – 723103, sprzedawca – 522301, ślusarz – 722204* oraz absolwenci liceów ogólnokształcących - przyjęto, że osoby bez zawodu tworzą na potrzeby statystyki grupę „bez zawodu” (patrz *Tabele 4 i 5 oraz Tabele 8 i 9* części I Raportu). Pozytywnym faktem jest (w odróżnieniu od lat poprzednich) rozpoczęcie kształcenia w zawodach deficytowych (patrz *Tabela 1 i 3*).

Tabela 2. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w latach 2010/11 i 2011/12

kształcenie ponadgimnazjalne	liczba absolwentów							
	ogółem		zawody deficytowe		zawody równoważne		zawody nadwyżkowe	
	2010/11	2011/12*	2010/11	2011/12*	2010/11	2011/12*	2010/11	2011/12*
techniczne	278	223	113	106	0	0	165	117
zasadnicze zawodowe	104	169	7	9	8	20	89	140
Razem kształcenie zawodowe	382	392	120	115	8	20	254	257
licealne**	200	197					200	197
ogółem	582	589	120	115	8	20	454	454

* wielkości prognozowane

** kształcenie ogólnokształcące - niedające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 3. Zawody deficytowe w powiecie gliwickim w roku 2011, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2010/11 lub 2011/12

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2011 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2010/11	Rok szkolny 2011/12
1	311703	Technik górnictwa podziemnego	0,75	0,25	-0,5	3	113	106
2	723310	Mechanik - monter maszyn i urządzeń	0,33	0,17	-0,17	2	7	9

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 4. Zawody równoważne w powiecie gliwickim w roku 2011, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2010/11 lub 2011/12

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2011 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2010/11	Rok szkolny 2011/12
1	331402	Technik agrobiznesu	0	0,17	0,17	0	0	0
2	333108	Technik spedytor	0	0,17	0,17	0	0	0
3	343101	Fotograf	0	0,33	0,33	0	0	3
4	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	0	0,50	0,50	0	0	1
5	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	0	0,58	0,58	0	0	0
6	741103	Elektryk	0,75	0,75	0	1	7	14
7	742102	Monter - elektronik	0	0	0	0	1	2

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 5. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2011, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2010/11 lub 2011/12 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu różnego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2011 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2010/11	Rok szkolny 2011/12
1	351203	Technik informatyk	0,08	3,00	2,92	0,0278	47	44
2	522301	Sprzedawca	1,33	42,08	40,75	0,0317	14	21
3	751201	Cukiernik	0,17	4,08	3,92	0,0408	7	8
4	751204	Piekarz	0,17	3,67	3,50	0,0455	2	2
5	311303	Technik elektryk	0,08	1,83	1,75	0,0455	12	15
6	811101	Górnik eksploatacji podziemnej	0,25	4,75	4,50	0,0526	18	37
7	722204	Ślusarz	0,75	14,08	13,33	0,0533	6	6
8	522305	Technik handlowiec	0,17	2,92	2,75	0,0571	35	2
9	711202	Murarz	0,42	6,25	5,83	0,0667	0	1
10	712204	Posadzkarz	0,08	0,92	0,83	0,0909	3	1
11	751105	Rzeźnik - wędliniarz	0,08	0,42	0,33	0,2	0	2
12	721306	Błacharz samochodowy	0,42	1,75	1,33	0,2381	2	1
13	713201	Lakiernik	0,08	0,33	0,25	0,25	0	7
14	752205	Stolarz	0,67	1,17	0,50	0,5714	1	0

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 6. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2011, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2010/11 lub 2011/12 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu równego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2011 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2010/11	Rok szkolny 2011/12
1	000000	Bez zawodu*	0	80,17	80,17	0	200	197
2	331403	Technik ekonomista	0	8,50	8,50	0	35	26
3	514101	Fryzjer	0	4,58	4,58	0	9	15
4	512002	Kucharz małej gastronomii	0	4,42	4,42	0	11	19
5	311504	Technik mechanik	0	4,00	4,00	0	13	14
6	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0	3,25	3,25	0	14	16
7	314202	Technik architektury krajobrazu	0	1,58	1,58	0	23	16
8	422103	Technik obsługi turystycznej	0	1,33	1,33	0	0	0
9	713101	Malarz - tapeciarsz	0	1,08	1,08	0	0	4
10	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0	1,08	1,08	0	2	0

* absolwenci liceów ogólnokształcących w statystyce traktowane są jako osoby bez zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

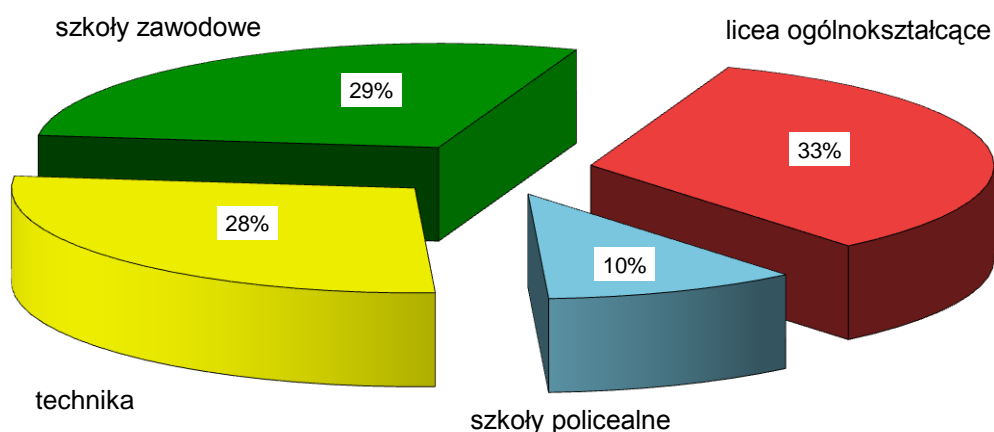
III. PROGNOZA

Zgodnie z zaleceniami metodycznymi, prognoza ma objąć analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w szkołach oraz badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy, dotyczące planowanych przyjęć i zwolnień pracowników w roku 2011.

Decyzją Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej⁵, powiatowe urzędy pracy zostały zwolnione z przeprowadzania tych badań. Raporty od 2007 roku w części prognostycznej powinny się opierać na przekazanych przez GUS wynikach badań popytu na pracę oraz danych uzyskanych z Systemu Informacji Oświatowej MEN dotyczących absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na poziomie powiatów. Natomiast dane dotyczące popytu na pracę są opracowywane **wyłącznie** na poziomie województw. W związku z tym nie mogą być wykorzystane przez powiatowe urzędy pracy, a jedynie przez wojewódzkie urzędy pracy⁶. Tym samym opracowanie prognozy monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rok 2012 na poziomie powiatu zostało okrojone do przedstawienia informacji związanych z prognozowaną liczbą absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2011/2012⁷.

Wykres 3.

Struktura absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie gliwickim w roku szkolnym 2011/12 - prognoza

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

W powiecie gliwickim zmienia się struktura kształcenia. Wyraźnie wzrasta odsetek uczniów kształconych w szkolnictwie zawodowym. Zgodnie z prognozą absolwenci szkolnictwa

⁵ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VIII-074-41-AM/07) z 20.11.2007

⁶ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VII-074-18-AM/08) z 15.07.2008

⁷ Pismo Departamentu Rynku Pracy MPiPS informuje, iż dane dotyczące prognozowanej liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2011/2012 zostaną przekazane w lipcu 2012. W tym terminie znane są już rzeczywiste liczby absolwentów.

zawodowego w roku szkolnym 2011/2012 będą stanowili już $\frac{2}{3}$ wszystkich absolwentów (patrz *Wykres 1 i 3* oraz *Tabela 2*). Również rozpoczęcie kształcenia w zawodach deficytowych i równoważnych (patrz *Tabela 3 i 4*) powinno pozytywnie wpłynąć na rynek pracy powiatu.

Ustalenie liczby kierunków kształcenia z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe w okresach rocznych stanowi podstawowe źródło informacji o procesie dostosowywania edukacji do wymagań powiatowego rynku zatrudnienia. Chodzi nie tylko o zmniejszenie liczby kierunków, które prowadzą do bezrobocia, a zwiększenie tych kierunków, które powodują wzrost zatrudnienia, lecz także śledzenie procesu przystosowywania edukacji do potrzeb rynku pracy w dłuższym przedziale czasu.

IV. WNIOSKI

1. Należy utrzymać zmiany w strukturze kształcenia – w tym kształcenia zawodowego. W dalszym ciągu zwiększać kształcenie w zawodach deficytowych lub równoważnych (np. *Technik agrobiznesu, Technik spedytor, operatorów maszyn*).
2. Opracowywanie raportów rocznych powinno się kończyć w I kwartale następnego roku. Po zakończeniu roku szkolnego znane są rzeczywiste dane dotyczące absolwentów szkół i nie ma potrzeby korzystania z prognoz dotyczących ich liczby.
3. Szczegółowe wnioski dotyczące monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych można sformułować dopiero po opracowaniu w kolejnych latach raportów rocznych zawierających oprócz analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych za dany rok kalendarzowy (2 badania), również analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy powiatu gliwickiego. Wynika to z definicji monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, który należy rozumieć, jako **proces** systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy.
4. Wnioski dotyczące zmian i prognoz na rynku pracy powiatu gliwickiego, wynikające z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych można sformułować dopiero po opracowaniu raportu za okres paru lat np. 2010 – 2014 i porównanie go z raportem za lata 2005 – 2009.